

Láska, která nezná smrti

Pietro Archati

Každý člověk, který má nadbytek sil lásky, který má dost nejen pro sebe, ale i pro lásku k bližním, vděčí za tyto síly všem, kdo umožnili jeho vývoj. Každý může milovat jen tolik, kolik byl sám milován druhými. U každého člověka, který je bohatý silami lásky, bylo mnoho lidí, kteří mu dali možnost postoupit v jeho vývoji. Kdykoli si osvojíme nějakou schopnost, vděčíme za to skutečnosti, že jsou jiní lidé, kteří se jí nějakým způsobem sami zřeknou, zcela lhostejno, zda je tato oběť přinesena vědomě či nevědomě. Ten, kdo dovede hodně milovat, již odměnu za svou lásku dostal; v minulosti zakusil lásku, která mu nyní umožňuje, aby sám miloval. Pravá láska je vždy zažívána jako vzájemná a je nedělitelně spojena s vděčností. Kdo opravdu miluje, ví, že svou láskou může jen vrátet to, za co vděčí odříkání jiných v dobách minulých.

Kdo si ve vztahu myslí, že miluje více než přítel, nebo kdo si stěžuje, že se cítí být využíván egoismem toho druhého, ten by si mohl položit otázku: Dovedu-li skutečně milovat více než ten druhý, kde jsem tedy přišel k těmto silám lásky? Člověk, který ode mne dnes žádá více lásky, než mi může dát, požaduje možná nazpět lásku, kterou mi daroval v dávné minulosti. Kdo dovede hodně milovat, je velkým dlužníkem. To je opět jedno z tajemství lásky: Milující vidí v milovaném toho, kdo byl kdysi milujícím, a v tom, kdo žebrá o lásku, zase toho, kdo jemu celou svou lásku daroval.

V „soucitu“ s potřebou lásky toho druhého prožívá milující, byť často jen nevědomě, vlastní touhu vrátit druhému síly lásky, které mu patří, protože ten druhý mu v minulosti dal více, než kolik od něj přijal. K nejkrásnějším obrazům křesťanských evangelií patří mytí nohou, kde se praví, že Kristus se ve své lásce sklonil před svými učedníky a umyje jim nohy. Činí tak s vděčností a výslovně jim říká, že by se nikdy býval nemohl stát učitelem, kdyby tu nebyli učedníci, nikdy by se býval nemohl stát spasitelem lidstva, kdyby nebylo lidí, kteří spásu potřebují a touží po ní. I každá mateřská láska, pokud je prožita hlouběji, je láskou vzájemnou, neboť každá matka vděčí svému dítěti za své mateřství. Kdo v „být milován“ hledá odměnu za svou lásku, je dosud potřebný, je žebrajícím o lásku - kdo naproti tomu nalézá odměnu lásky v „milovat“, ten je bohatý láskou. Radost toho, kdo se cítí být milován, je pomíjivá, naopak láska, která se může darovat, je nepomíjivá. Kdo žije z lásky, žije po celý čas ve věčnosti. Kdo málo miluje, potřebuje pro pocit vlastní hodnoty úspěch svých pozemských činů. Kdo mnoho miluje, prožívá ve své lásce trvalý „úspěch“ veškerého zemského vývoje.

Ve vztahu dvou lidí je jeden vždy pozornější a laskavější. Je to ten, kdo dovede lépe pochopit, že jisté obtíže se překonají jen tehdy, vnese-li do vztahu více lásky, než je ten druhý možná schopen dát. Bude s to si říci: Za své síly lásky děkuji možná především těm, kdo teď po nich nejvíce touží, kteří jsou teď na ně zcela odkázáni. Kdo se setká s někým, jenž má to štěstí, že dokáže více milovat, bude možná toužit po tom, aby se na této lásce podílel, protože kdysi sám přispěl k jejímu rozvinutí.

Každý může dát jen to, co má, a vše, co člověk má, kdysi přijal - nikoli od jakéhosi Boha trůnícího kdesi vysoko nad oblaky, nýbrž prostřednictvím svých setkání s lidmi.

Nikdo není bohatý láskou, komu by toto bohatství nebylo darováno celým lidstvem, když ho nechalo podílet se na přemíře krásy a dobra, pocházející ode všech a všem určené. Nejiný je vztah žaludku k ledvinám, a naopak každý orgán dostává od organismu všechno, co potřebuje, a vše zase vrací zpět.

Kdo je vděčný za to, že dovede mnoho milovat, nebude se nikdy cítit využívaný, ani když ten druhý, který možná dovede milovat méně, z toho bude mít výhodu. Patří ke zjevným tajemstvím lásky, že ji vůbec nelze využívat. Když bude třicetiletý syn „využívat“ za jakoukoli hranici studu velkorysost své matky, jež mu dá k dispozici svůj bankovní účet, pak matka možná rázně zasáhne a udělá tomu přítrž. Bude-li však plna lásky, neudělá to proto, že se bude cítit využívaná, ale protože tímto způsobem škodí syn *sám sobě*. Zakáže mu domnělé využívání z *lásky k němu*. Kdyby to bylo dobré pro jeho další vývoj, těšilo by ji, že může být i nadále „využívána“.

Mladá matka s malými dětmi, která bude mít to veliké štěstí, že bude oplývat překypujícími silami lásky, nikdy nepřipustí, aby její muž v domácnosti nehnul prstem. Ne však proto, že by se jinak cítila využívána, ale protože nesnese, aby člověk, kterého miluje, sám sobě škodil svým egoismem - což by koneckonců působilo špatně i na děti. Jiná matka se možná ve zcela podobné situaci bude cítit využívaná; to je jistě možné i lidské, avšak znamená to jen to, že její láska dosud nedosáhla stupně „nevyužitelnosti“.

A co je naprosto úžasné: Kdo se cítí ve své lásce využívaný, bude to mít těžší s tím, aby tomuto „využívání“ dal meze, než ten, kdo se nikdy využívaný být necítí. Tento člověk se nestará ani tak o své pocity jako o blaho milovaného člověka: jeho velká láska mu dává sílu, aby postupoval zcela neúprosně, je-li to nutné ku prospěchu toho druhého. Kdo se naproti tomu cítí být využíván, nevědomě pociťuje, že chce egoismu druhého dát meze jen kvůli sobě. A protože jeho láska dosud není dokonalá, nenajde často sílu zůstat neústupný. Kdo zachází s druhým přísně jenom kvůli sobě, bývá snadno sužován výčitkami svědomí. Takové špatné svědomí však potom působí zároveň jako výzva k dalšímu vývoji. Opravdová láska nemůže nikdy způsobovat špatné svědomí, protože je sama dobrým svědomím člověka.

Pravá láska se raduje z toho, že je „užitečná“, může přitom vždy jen zbohatnout. Čím více z toho mají druhí užitek, tím je bohatší a tím více bude „k užítku“. Využívání ve smyslu opotřebovávání nebo dokonce spotřebovávání zůstává zcela vyloučeno. Egoista škodí nanejvýš sám sobě, nemůže však nijak poškodit lásku druhého. „Ten druhý mi však ztrpčuje život, to přece nejde,“ namítne možná někdo. Tomu lze odpovědět: Pokud si myslíš, že ti druhý ztrpčuje život, pak to neznamená nic jiného, než že ještě můžeš rozvíjet síly své lásky.

Čím více může láska uchopit příležitostí k tomu, aby se rozdala, tím „láskyplnější“ je: má tím méně zapotřebí sama sebou šetřit či dokonce skrblit. Kdo skutečně miluje, ví, že sebestřednost druhého může dávat vlastní lásce jen růst. Nikdo nemůže milujícímu učinit nic zlého, protože láska je síla, která všechno zlo světa proměňuje v dobro. Kdo má sílu milovat ze srdce i někoho, kdo ho využívá, posiluje jen svou lásku, činí ji vpravdě nesmrtelnou. Kdo využívá lásku druhého, má ji nejvíce zapotřebí; toho bude chtít člověk opravdu milující milovat ze všech nejvíce. Člověku, který potřebuje více lásky, můžeme darovat více lásky než tomu, kdo sám dovede mnoho milovat. A kolik utrpení může láska snést? Je dalším tajemstvím lásky, že každý člověk může „soucítit“ tolik, kolik je sám schopen trpět. Síly lásky jsou vytvářeny utrpením, a člověk vpravdě milující je za utrpení vděčný neméně než za lásku. Tomu, kdo miluje, je utrpení svaté, protože člověku dává teprve schopnost milovat. Jak si může láska naříkat na utrpení, když mu vděčí za všechno, čím je a co dokáže? Kdo miluje, zná toto tajemství nedělitelnosti utrpení a lásky, a nežádá od toho, který možná směl trpět méně, více lásky, než dokáže dát. Morální váha člověka je jeho schopnost milovat, a

jeho láska má váhu jeho schopnosti trpět. A utrpení není více schopen ten, koho zvenčí potkávají těžké rány osudu, nýbrž ten, kdo dokonce i při navenek pokojném životě dokáže utrpení druhých lidí zcela uvnitřnit, učinit z něj zcela své vlastní utrpení. Trpí-li mladý člověk těžce rakovinou, nebudou s ním všichni jeho přátelé moci trpět stejně. Jeden možná zůstane vnitřně lhostejný, druhý bude pociťovat hluboký soucit - každý podle své schopnosti trpět a milovat.

Čím více naléhavých záležitostí druhých lidí může milující člověk nosit ve svém srdci, tím silnější bude jeho láska, tím hlubší jeho vděčnost. Kdo je vděčný za utrpení, jež mu bylo darováno, nebude chtít nikdy vyhledávat větší či menší či jiné utrpení, než mu přináší moudrost života. Láska ví, že jen moudrost vyšší než ta lidská zná pro každého správnou míru utrpení. Kdo zažil požehnání utrpení, ten ví, že veškeré utrpení může proměnit v nesmrtelnou lásku, v nejdrahocennější perlu pozemského světa, která není sama ničím jiným než krystalizovaným, vytríbeným utrpením.